

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

\_\_\_\_\_ 2018 року № \_\_\_\_\_

## **Методичні рекомендації щодо проведення інтерактивного та анкетного опитувань за напрямками досліджень індексу конкурентоспроможності регіонів**

### **I. Загальні положення**

1. Ці Методичні рекомендації щодо проведення інтерактивного та анкетного опитувань за напрямками досліджень індексу конкурентоспроможності регіонів (далі – Методичні рекомендації) розроблені на виконання пункту 4 Порядку проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 року № 1029.

2. Ці Методичні рекомендації носять рекомендаційний характер та призначені для використання фахівцями Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, інших органів виконавчої влади, представниками державних, наукових та громадських організацій та установ, іншими заінтересованими користувачами.

3. Метою розроблення Методичних рекомендацій є проведення інтерактивного та анкетного опитувань, визначення системи показників та критеріїв, за якими може проводитись оцінка напрямів дослідження, що покладені в основу розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів:

- якість та доступність транспортної інфраструктури;
- якість та доступність послуг сфери охорони здоров'я;
- якість та доступність дошкільної освіти;
- якість та доступність позашкільної та загальної середньої освіти;
- якість та доступність вищої та професійно-технічної освіти;
- відповідність рівня знань та кваліфікацій випускників вищих навчальних закладів та професійно-технічних навчальних закладів вимогам роботодавців;
- рівень ділової активності та конкуренції в регіоні;
- рівень купівельної спроможності населення;
- доступність новітніх технологій;
- рівень розвитку інфраструктури підтримки підприємництва;
- легкість ведення бізнесу;
- співпраця підприємств з вищими навчальними закладами у сфері науково-дослідних розробок;
- створення і розвиток високотехнологічних виробництв підприємств.

4. Географічно дослідження охоплює всю територію України – місто Київ, 24 області України.

5. У цих Методичних рекомендаціях терміни вживаються у значеннях наведених у: Господарському кодексі України, законами України «Про засади державної регіональної політики», «Про Всеукраїнський перепис населення», «Про транспорт», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про захист економічної конкуренції», «Про інноваційну діяльність», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

6. Інші терміни вживаються у значеннях:

велике місто - міський населений пункт з чисельністю населення 100 тис. осіб і більше;

мале місто - міський населений пункт з чисельністю населення менше 100 тис. осіб;

новітні (інноваційні) технології - новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

## **II. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Якість та доступність транспортної інфраструктури»**

1. Метою проведення опитування є вивчення ставлення приватних домогосподарств та підприємств до транспортної інфраструктури регіонів України з погляду її якості та доступності.

2. Дослідження за цим напрямом включає в себе засоби як кількісного, так і якісного збору даних з урахуванням гендерної специфіки:

вибіркове індивідуальне інтерв'ю або інтерактивне опитування (телефонне або онлайн-опитування);

фокус-групи з представниками підприємств (в одній групі мають бути представники обох статей, при цьому кількість жінок становить не менше 40% від загальної кількості учасників).

3. Генеральною сукупністю може бути:

сукупність приватних домогосподарств, розташованих на території України;

сукупність підприємств різних форм власності, розмірів та сфер діяльності, які здійснюють свою діяльність на території України. Результати опитування підприємств враховуються при оцінці того регіону, в якому респондент фактично здійснює свою діяльність.

4. Одиницею спостереження можуть бути:

представник домогосподарства, розташованого на території України;

представник підприємства на рівні керівника підприємства, заступника керівника підприємства, керівника структурного підрозділу підприємства, заступника керівника структурного підрозділу підприємства.

5. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для дорослого населення (віком 18 років і старших) України загалом, а також для кожної області України та м. Києва та відображає фактичну структуру загальної сукупності домогосподарств та підприємств за регіонами та типами населених пунктів: обласні центри, великі та малі міста, сільська місцевість.

6. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

7. Вивчення ставлення домогосподарств у межах цього напрямку дослідження може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

- 1) якість та доступність автомобільної інфраструктури;
- 2) якість та доступність залізничної інфраструктури;
- 3) якість та доступність інфраструктури авіаційного транспорту (пасажирські повітряні перевезення);
- 4) доступність об'єктів транспортної інфраструктури для осіб з особливими потребами (зупинки, переходи, паркувальні місця, пандуси, технічне облаштування громадського транспорту).

8. Вивчення ставлення підприємств до транспортної інфраструктури регіонів України з погляду її якості та доступності може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

- 1) якість та доступність автомобільних доріг;
- 2) якість та доступність залізничної інфраструктури;
- 3) якість та доступність інфраструктури авіаційного транспорту (пасажирські та вантажні повітряні перевезення);
- 4) якість та доступність інфраструктури водного транспорту.

9. Оцінка показників, визначених підпунктами 1-3 пункту 7 та підпунктами 1-4 пункту 8 цього розділу, може здійснюватися на основі таких критеріїв:

- рівень технічного стану;
- якість обслуговування на об'єктах транспортної інфраструктури;
- розгалуженість мережі об'єктів транспортної інфраструктури.

10. В основі оцінки якості та доступності транспортної інфраструктури покладено 5-бальну шкалу оцінювання, за якою: 1 бал – респондент не задоволений якістю та ступенем розвитку транспортної інфраструктури за досліджуваним критерієм; 5 балів - респондент повністю задоволений якістю та ступенем розвитку транспортної інфраструктури за досліджуваним критерієм.

11. Оцінювання в межах цього напрямку дослідження може проводитись у розрізі країни та регіону.

12. Розрахунок інтегрального показника якості та доступності транспортної інфраструктури для регіону України може проводитись на основі такої формули:

$$I_i^{\text{ТІ.р.}} = \frac{1}{24} \sum_{f=1}^3 \sum_{h=1}^3 \text{ТІ}_{ifh}^{\text{ДГ}} + \frac{1}{8} \text{ДТІ}_i^{\text{ДГ}} + \frac{1}{24} \sum_{l=1}^4 \sum_{h=1}^3 \text{ТІ}_{ilh}^{\text{П}}$$

де  $I_i^{\text{ТІ.р.}}$  - інтегральний показник якості та доступності транспортної інфраструктури для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$  (24 області України та м. Київ);

$\text{ТІ}_{ifh}^{\text{ДГ}}$  - показник якості та доступності транспортної інфраструктури на основі опитування домогосподарств для  $i$ -го регіону України за  $f$ -тим показником, визначеним підпунктами 1-3 пункту 7 цього розділу, за  $h$ -тим критерієм, визначеним пунктом 9 цього розділу;  $i = 1..25$ ,  $f = 1..3$ ;  $h = 1..3$ ;

$\text{ТІ}_{ilh}^{\text{П}}$  - показник якості та доступності транспортної інфраструктури на основі опитування підприємств для  $i$ -го регіону України за  $l$ -тим показником, визначеним підпунктами 1-4 пункту 8 цього розділу, за  $h$ -тим критерієм, визначеним пунктом 9 цього розділу;  $i = 1..25$ ,  $l = 1..4$ ;  $h = 1..3$ ;

$\text{ДТІ}_i^{\text{ДГ}}$  - показник доступності об'єктів транспортної інфраструктури для осіб з особливими потребами за оцінками домогосподарств для  $i$ -го регіону України.

13. Розрахунок інтегрального показника якості та доступності транспортної інфраструктури для країни загалом може проводитись на основі такої формули:

$$I^{\text{ТІ.к}} = \sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ТІ.р.}} / 25,$$

де  $I^{\text{Д}0.\text{к.}}$  - інтегральний показник якості та доступності дошкільної освіти для країни загалом.

### **III. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Якість та доступність послуг сфери охорони здоров'я»**

1. Метою проведення опитування є оцінка якості та доступності послуг сфери охорони здоров'я на основі вивчення ставлення людей до медичної допомоги та задоволеності нею.

2. Дослідження за цим напрямом може проводитись на основі: вибіркового індивідуального інтерв'ю або інтерактивного опитування (телефонне або онлайн-опитування);

аналізу та узагальнення офіційних статистичних даних Державної служби статистики України щодо самооцінки населенням України стану здоров'я та рівня доступності окремих видів медичної допомоги.

3. Генеральною сукупністю є сукупність приватних домогосподарств, розташованих на території України.

Одиницею спостереження може бути представник домогосподарства, розташованого на території України.

4. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для дорослого населення (віком 18 років і старших) України загалом, а також для кожної області України і м. Києва та відображає фактичну структуру загальної сукупності домогосподарств за регіонами та типами населених пунктів: обласні центри, великі та малі міста, сільська місцевість.

5. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

6. Дослідження за цим напрямом може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

- 1) якість послуг сфери охорони здоров'я;
- 2) доступність послуг сфери охорони здоров'я.

7. Оцінка якості послуг сфери охорони здоров'я може проводитись на основі опитування за такими показниками:

- 1) якість амбулаторного лікування;
- 2) якість стаціонарного лікування за формулою:

$$ЯОЗ_i = \frac{1}{2}(ЯАЛ_i + ЯСЛ_i),$$

де  $ЯОЗ_i$  – показник якості послуг сфери охорони здоров'я для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;  $0 \leq ЯОЗ_i \leq 5$ ;

$ЯАЛ_i$  – показник якості амбулаторного лікування для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;  $0 \leq ЯАЛ_i \leq 5$ ;

$ЯСЛ_i$  – показник якості стаціонарного лікування для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;  $0 \leq ЯСЛ_i \leq 5$ .

8. Якість амбулаторного лікування для  $i$ -го регіону України оцінюється на основі таких критеріїв:

- ефективність лікування;
- ввічливість (доброзичливість) лікарів у комунікації;
- зрозумілість пояснень лікарів;
- територіальна зручність закладів охорони здоров'я;
- матеріально-технічні умови (ремонт приміщень, якість обладнання тощо);
- зручність графіку роботи закладів;
- можливість безкоштовного отримання необхідних діагностичних процедур, лабораторних аналізів та лікувальних процедур;
- прозора та зрозуміла цінова політика (включаючи відсутність неофіційних платежів);
- санітарно-гігієнічні умови обслуговування.

В основі оцінки якості амбулаторного лікування може бути покладено 5-бальну шкалу оцінювання, за якою: 1 бал – низька якість амбулаторного лікування за досліджуваним критерієм; 5 балів – висока якість амбулаторного лікування за досліджуваним критерієм.

9. Якість амбулаторного лікування для  $i$ -го регіону України може розраховуватися за формулою:

$$\text{ЯАЛ}_i = \frac{\sum_{j=1}^9 \text{ЯАЛ}_{ij}}{9},$$

де  $\text{ЯАЛ}_{ij}$  – показник якості амбулаторного лікування для  $i$  –го регіону України за  $j$ -тим критерієм, визначеним пунктом 8 цього розділу,  $i = 1..25$ ,  $j = 1..9$ .

10. Якість стаціонарного лікування для  $i$  –го регіону України може оцінюватись на основі таких критеріїв:

швидкість доставки до лікарні машиною швидкої допомоги та госпіталізації;

санітарно-гігієнічні умови у лікарні;

якість харчування;

можливість проведення у лікарні діагностики та лабораторних тестів;

забезпеченість ліками закладу охорони здоров'я;

рівень кваліфікації лікарів;

доброзичливість лікарів;

доброзичливість медсестер;

ефективність лікування;

прозора та зрозуміла цінова політика (включаючи відсутність неофіційних платежів).

В основі оцінки якості стаціонарного лікування покладено 5-бальну шкалу оцінювання, за якою: 1 бал – низька якість стаціонарного лікування за досліджуваним критерієм; 5 балів – висока якість стаціонарного лікування за досліджуваним критерієм.

11. Якість стаціонарного лікування для  $i$  –го регіону України може розраховуватись за формулою:

$$\text{ЯСЛ}_i = \frac{\sum_{j=1}^{10} \text{ЯСЛ}_{ij}}{10},$$

де  $\text{ЯСЛ}_{ij}$  – показник якості стаціонарного лікування для  $i$  –го регіону України за  $j$ -тим критерієм, визначеним пунктом 10 цього розділу,  $i = 1..25$ ,  $j = 1..10$ .

12. Оцінка доступності послуг сфери охорони здоров'я може проводитись на основі офіційних статистичних даних Державної служби статистики України, оприлюднених на її офіційному веб-сайті у щорічному статистичному збірнику «Самооцінка населенням стану здоров'я та рівня доступності окремих видів медичної допомоги», на основі формули:

$$\text{ДОЗ}_i = \frac{1}{9} (\text{МД}_i^c + \text{Л}_i^c + \text{МП}_i^c + \text{ВЛ}_i^c + \text{ВС}_i^c + \text{П}_i^c + \text{МО}_i^c + \text{ЛП}_i^c + \text{ЛС}_i^c),$$

де  $\text{ДОЗ}_i$  – показник доступності послуг сфери охорони здоров'я для  $i$  –го регіону України,  $i = 1..25$ ;  $0 \leq \text{ДОЗ}_i \leq 5$ ;

$\text{МД}_i^c$  – стандартизований показник частки домогосподарств, у яких хто-небудь із членів протягом останніх 12 місяців при потребі не зміг отримати

медичну допомогу, придбати ліки та медичне приладдя, до кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів потребував медичної допомоги, придбання ліків та медичного приладдя, для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$L_i^c$  – стандартизований показник кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів при потребі не зміг придбати ліки для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$МП_i^c$  – стандартизований показник кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів при потребі не зміг придбати медичне приладдя для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$ВЛ_i^c$  – стандартизований показник кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів при потребі не зміг відвідати лікаря для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$ВС_i^c$  – стандартизований показник кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів при потребі не зміг відвідати стоматолога для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$П_i^c$  – стандартизований показник кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів при потребі не зміг зробити протезування для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$МО_i^c$  – стандартизований показник кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів при потребі не зміг провести медичні обстеження для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$ЛП_i^c$  – стандартизований показник кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів при потребі не зміг отримати лікувальні процедури для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$ЛС_i^c$  – стандартизований показник кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів при потребі не зміг отримати лікування у стаціонарі для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

13. В основу оцінки доступності послуг сфери охорони здоров'я покладено 5-бальну шкалу оцінювання.

З метою приведення даних, поданих у статистичному збірнику Державної служби статистики «Самооцінка населенням стану здоров'я та рівня доступності окремих видів медичної допомоги» у відсотках та тисячах, до 5-бальної системи оцінювання, може здійснюватися така послідовність розрахунків для кожного із показників, які лежать в основі розрахунку показника доступності послуг сфери охорони здоров'я для  $i$ -го регіону України:

1) стандартизація значень статистичних показників:

$$y_k = \frac{k_i - k_{min}}{k_{max} - k_{min}},$$

де  $y_k$  – стандартизоване значення статистичного показника  $k$ ;  $0 \leq y_k \leq 1$

$k_i$  – значення статистичного показника для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ .

$k_{max}$  та  $k_{min}$  – максимальне та мінімальне значення статистичного показника  $k$  за досліджуваний період;

2) приведення стандартизованого показника  $k$  до бальної оцінки за такою шкалою:

$$0 \leq y_k \leq 0,2 - 5 \text{ балів}$$

$$0,2 < y_k \leq 0,4 - 4 \text{ бали}$$

$$0,4 < y_k \leq 0,6 - 3 \text{ бали}$$

$$0,6 < y_k \leq 0,8 - 2 \text{ бали}$$

$$0,8 < y_k \leq 1 - 1 \text{ бал}$$

14. Розрахунок інтегрального показника якості та доступності послуг сфери охорони здоров'я може проводитись у розрізі регіонів України та країни загалом за формулами:

для регіону України:

$$I_i^{\text{ЯДОЗ.р}} = \frac{1}{2}(\text{ЯОЗ}_i + \text{ДОЗ}_i),$$

де  $I_i^{\text{ЯДОЗ.р}}$  - інтегральний показник якості та доступності послуг сфери охорони здоров'я для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

для країни загалом:

$$I^{\text{ЯДОЗ.к}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ЯДОЗ.р}}}{25}$$

#### **IV. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Якість та доступність дошкільної освіти»**

1. Метою проведення опитування є вивчення ставлення мешканців регіонів України до дошкільної освіти з погляду її якості та доступності.

2. Дослідження за цим напрямом може проводитись на основі вибіркового індивідуального інтерв'ю або інтерактивного опитування (телефонне або онлайн-опитування).

3. Генеральною сукупністю є сукупність приватних домогосподарств, що мають у своєму складі дитину віком до 6 років, яка на момент проведення дослідження відвідує заклад дошкільної освіти України.

Одиницею спостереження може бути представник домогосподарства, яке має у своєму складі дитину віком до 6 років, яка на момент проведення дослідження відвідує заклад дошкільної освіти України.

4. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом та для кожної області України та м. Києва окремо за типами населених пунктів: обласні центри, великі та малі міста, сільська місцевість.

У вибірці представлені всі області України та м. Київ.



5. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

6. Дослідження за цим напрямом може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

1) розгалуженість мережі закладів дошкільної освіти (кількість закладів дошкільної освіти, які є доступними для респондента на відстані 15 хвилин пішого ходу);

2) легкість вступу до закладу дошкільної освіти (корупція, переповненість закладів);

3) якість зовнішнього оздоблення та внутрішнього облаштування закладу дошкільної освіти (зовнішній вигляд закладу, меблі, ремонт у приміщеннях, техніка, облаштування спортивної та музичної зали, групових осередків, кімнат для відпочинку);

4) наявність, доступність та якість інфраструктури дошкільного закладу: медичний кабінет, басейн, сучасні ігрові майданчики;

5) якість харчування у закладі дошкільної освіти;

6) ступінь забезпеченості необхідними ігровими та навчально-дидактичними матеріалами: літературою, розвиваючими іграми, комп'ютерною технікою;

7) якість освітньої роботи закладу (дотримання розпорядку дня; доцільна організація рухового, санітарно-гігієнічного режимів та інших чинників; поєднання і чергування різних видів діяльності, форм організації роботи з дітьми; застосування підходів, спрямованих на розвиток здібностей дитини; види, кількість і тривалість занять з дітьми; частотність проведення свят, розваг тощо);

8) психологічні умови перебування дитини у закладі дошкільної освіти (інформаційна відкритість, чуйність, толерантність, турбота про дитину з боку вихователів, помічника вихователя; дружність, співпереживання, взаєморозуміння та допомога один одному за власним бажанням у дитячому колективі);

9) рівень компетентності вихователів;

10) ступінь безпечності перебування дитини у закладі дошкільної освіти (психологічна та фізична безпека, рівень медичного обслуговування, рівень санітарно-гігієнічного стану закладу).

11) доступність закладу дошкільної освіти для дітей з особливими потребами (наявність пандусів, ліфтів, облаштованих туалетів тощо).

7. В основу оцінки показників якості та доступності дошкільної освіти, визначених пунктом 6 цього розділу, покладено 5-бальну шкалу оцінювання, де 1 бал - низький рівень оцінюваного показника (респондент не задоволений якістю); 5 балів – високий рівень оцінюваного показника (респондент повністю задоволений якістю).

8. Оцінювання якості та доступності дошкільної освіти може проводитись у таких розрізах:

для країни загалом;

за регіонами.

9. Розрахунок інтегрального показника якості та доступності дошкільної освіти для регіону України може розраховуватись на основі такої формули:

$$I_i^{\text{ДО.р.}} = \frac{\sum_{j=1}^{11} \text{ДО}_{ij}}{11},$$

де  $I_i^{\text{ДО.р.}}$  - інтегральний показник якості та доступності дошкільної освіти для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$  (24 області України та м. Київ);

$\text{ДО}_{ij}$  - показник якості та доступності дошкільної освіти для  $i$ -го регіону України за  $j$ -тим показником, визначеним пунктом 6 цього розділу,  $i = 1..25$ ,  $j = 1..11$ .

10. Розрахунок інтегрального показника якості та доступності дошкільної освіти для країни загалом може проводитись на основі такої формули:

$$I^{\text{ДО.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ДО.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{ДО.к.}}$  - інтегральний показник якості та доступності дошкільної освіти для країни загалом.

## **V. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Якість та доступність позашкільної та загальної середньої освіти»**

1. Метою проведення опитування є вивчення ставлення мешканців регіонів України до позашкільної та загальної середньої освіти з погляду її якості та доступності.

2. Дослідження за цим напрямом може проводитись на основі вибіркового індивідуального інтерв'ю або інтерактивного опитування (телефонне або онлайн-опитування).

3. Генеральною сукупністю є сукупність приватних домогосподарств, що мають у своєму складі дитину/дітей віком до 18 років, яка/які на момент проведення дослідження відвідує/відвідують заклад позашкільної та/або загальної середньої освіти.

Одиницею спостереження може бути представник домогосподарства з дітьми до 18 років, які на момент проведення дослідження відвідують заклад позашкільної та/або загальної середньої освіти.

4. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом та для кожної області України та м. Києва окремо за типами населених пунктів: обласні центри, великі та малі міста, сільська місцевість.

У вибірці представлені всі області України та м. Київ.

5. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

6. Дослідження якості та доступності позашкільної освіти може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

1) розгалуженість мережі закладів позашкільної освіти (кількість напрямів позашкільної освіти, які є доступними для респондента на відстані 30 хв. пішого ходу (художньо-естетичний, мистецький, туристсько-краєзнавчий, еколого-натуралістичний, науково-технічний, дослідницько-експериментальний, фізкультурно-спортивний або спортивний, військово-патріотичний, бібліотечно-бібліографічний, соціально-реабілітаційний, оздоровчий, гуманітарний тощо);

2) результативність освітнього процесу (рівень емоційного, фізичного та інтелектуального розвитку, рівень компетенцій, знань, вмінь та навичок, які отримує учень, відвідуючи заклад позашкільної освіти);

3) якість освітньої роботи закладу (гнучкість та зручність графіку навчання, ступінь різноманіття напрямів освіти, які пропонується у закладі, рівень компетентності педагогічних працівників, ступінь інноваційної складової навчальних підходів);

4) стан матеріально-технічної та науково-інформаційної бази освітнього процесу (ремонт, меблі, обладнання, інфраструктура, навчально-методична література тощо).

7. Дослідження якості та доступності загальної середньої освіти може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

1) якість зовнішнього оздоблення та внутрішнього облаштування закладу загальної середньої освіти (зовнішній вигляд закладу, меблі, ремонт у приміщенні, техніка, облаштування спортзали та класних кімнат, наявність сучасних комп'ютерних класів, якість опалення у зимовий період);

2) наявність та якість інфраструктури закладу загальної середньої освіти (басейн, спортивні майданчики, сучасні бібліотеки тощо);

3) якість харчування у закладі загальної середньої освіти;

4) ступінь забезпеченості необхідною навчальною літературою, обладнанням для уроків, розвивальними іграми, матеріалами тощо;

5) якість організації освітнього процесу в закладі освіти: застосування підходів, які мотивують до навчання, розвивають здібності дитини; збалансованість та обґрунтованість навчальної програми; наявність додаткових освітніх послуг (факультативи, гуртки, спортивні секції тощо); зручність режиму роботи закладу; ступінь завантаженості домашніми завданнями);

6) якість позакласних заходів (виховні години, відвідування виставок та музеїв, театральні гуртки, концерти, тематичні свята тощо);

7) психологічними умовами перебування дитини у закладі загальної середньої освіти: чуйність, відкритість, доброта, турбота про дитину з боку педагогічних працівників; дружність, взаєморозуміння та допомога у дитячому колективі;

8) рівнем кваліфікації педагогічних працівників закладу;

9) розгалуженість мережі закладів загальної середньої освіти (кількість закладів загальної середньої освіти, які є доступними для респондента на відстані 30 хвилин пішого ходу);

10) ступінь безпечності перебування дитини у закладі загальної середньої освіти (психологічна та фізична безпека, рівень медичного обслуговування, рівень санітарно-гігієнічного стану закладу).

11) доступність закладу загальної середньої освіти для дітей з особливими потребами (наявність пандусів, ліфтів, облаштованих туалетів тощо).

8. В основу оцінки показників якості та доступності позашкільної та загальної середньої освіти, визначених пунктами 6 та 7 цього розділу, може бути покладено 5-бальну шкалу оцінювання, де 1 бал – низький рівень оцінюваного показника, 5 балів – високий рівень оцінюваного показника.

9. Оцінювання якості та доступності позашкільної та загальної середньої освіти може проводитись у таких розрізах:

для країни загалом;

за регіонами;

за типом навчального закладу: заклад позашкільної освіти, заклад загальної середньої освіти.

10. Розрахунок інтегрального показника якості та доступності позашкільної та загальної середньої освіти для регіону України може проводитись на основі такої формули:

$$I_i^{\text{ПЗСО.р.}} = \frac{\sum_{j^{\text{ПО}}=1}^4 \text{ПО}_{ij^{\text{ПО}}}}{4} \cdot \omega_i^{\text{ПО}} + \frac{\sum_{j^{\text{ЗСО}}=1}^{11} \text{ЗСО}_{ij^{\text{ЗСО}}}}{11} \cdot \omega_i^{\text{ЗСО}},$$

де  $I_i^{\text{ПЗСО.р.}}$  - інтегральний показник якості та доступності позашкільної та загальної середньої освіти для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$  (24 області України та м. Київ);

$\text{ПО}_{ij^{\text{ПО}}}, \text{ЗСО}_{ij^{\text{ЗСО}}}$  – показник якості та доступності позашкільної та загальної середньої освіти відповідно для  $i$ -го регіону України за  $j$ -тим показником, визначеним пунктами 6 та 7 цього розділу,  $i = 1..25, j^{\text{ПО}} = 1..4; j^{\text{ЗСО}} = 1..11$

$\omega_i^{\text{ПО}}, \omega_i^{\text{ЗСО}}$  – питома вага учнів закладів позашкільної та загальної середньої освіти відповідно для  $i$ -го регіону України (визначається на основі даних офіційної статистики).

11. Розрахунок інтегрального показника якості та доступності позашкільної та загальної середньої освіти для країни загалом може проводитись на основі такої формули:

$$I^{\text{ПЗСО.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ПЗСО.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{ПЗСО.к.}}$  - інтегральний показник якості та доступності позашкільної та загальної середньої освіти для країни загалом.

## **VI. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Якість та доступність вищої та професійно-технічної освіти»**

1. Метою проведення опитування є вивчення ставлення мешканців регіонів України до вищої та професійно-технічної освіти з погляду її якості та доступності.

2. Дослідження за цим напрямом може проводитись на основі вибіркового індивідуального інтерв'ю або інтерактивного опитування (телефонне або онлайн-опитування).

3. Генеральною сукупністю є сукупність осіб, які на момент проведення дослідження є студентами закладів вищої та/або професійно-технічної освіти України.

Одиницею спостереження може бути особа, яка на момент проведення дослідження є студентом закладу вищої та/або професійно-технічної освіти України.

4. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом та для кожної області України та м. Києва окремо за:

типами населених пунктів: обласні центри, великі та малі міста, сільська місцевість;

статеві-віковими групами населення.

У вибірці представлені всі області України та м. Київ.

5. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

6. Дослідження за цим напрямом може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

1) якість зовнішнього оздоблення та внутрішнього облаштування закладу освіти (зовнішній вигляд закладу, меблі, ремонт у приміщеннях, техніка, облаштування спортзали та навчальних аудиторій, наявність сучасних комп'ютерних класів, якість опалення у зимовий період);

2) наявність, доступність та якість інфраструктури закладу: гуртожитків, медичного центру, басейну, спортивної зали, стадіону, сучасної бібліотеки, палацу культури, їдальні, актових залів, обладнання для проведення практичних занять за профільними дисциплінами;

3) ступінь забезпеченості необхідними навчальними матеріалами: навчально-методичною літературою, підручниками, витратними матеріалами для практичних занять тощо;

4) якість навчально-методичної роботи закладу (система оцінювання знань, застосування підходів до викладання, які мотивують до навчання, збалансованість та обґрунтованість навчальних планів та програм, зручність графіку навчання);

5) рівень кваліфікації викладацького складу закладу освіти;

б) ступінь активності та ефективності студентського самоврядування у закладі;

7. доступність закладу освіти для людей з особливими потребами (наявність пандусів, ліфтів, облаштованих туалетів тощо.).

8. В основу оцінки показників якості та доступності вищої та професійно-технічної освіти, визначених пунктом 5 цього розділу, покладено 5-бальну шкалу оцінювання, де 1 бал – низький рівень оцінюваного показника, 5 балів – високий рівень оцінюваного показника.

9. Оцінювання якості та доступності вищої та професійно-технічної освіти може проводитись у таких розрізах:

для країни загалом;

за регіонами;

за типом навчального закладу: заклад вищої освіти, заклад професійно-технічної освіти.

10. Розрахунок інтегрального показника якості та доступності вищої та професійно-технічної освіти для регіону України може проводитись на основі такої формули:

$$I_i^{\text{ВПТО.р.}} = \frac{\sum_{j=1}^7 \text{BO}_{ij}}{7} \cdot \omega_i^{\text{BO}} + \frac{\sum_{j=1}^7 \text{ПТО}_{ij}}{7} \cdot \omega_i^{\text{ПТО}},$$

де  $I_i^{\text{ВПТО.р.}}$  - інтегральний показник якості та доступності вищої та професійно-технічної освіти для  $i$  –го регіону України,  $i = 1..25$  (24 області України та м. Київ);

$\text{BO}_{ij}, \text{ПТО}_{ij}$  – показник якості та доступності вищої освіти та професійно-технічної освіти відповідно для  $i$  –го регіону України за  $j$ -тим показником, визначеним пунктом 5 цього розділу,  $i = 1..25, j = 1..7$ ;

$\omega_i^{\text{BO}}, \omega_i^{\text{ПТО}}$  – питома вага студентів закладів вищої освіти та професійно-технічної освіти відповідно для  $i$  –го регіону України (визначається на основі даних офіційної статистики).

11. Розрахунок інтегрального показника якості та доступності вищої та професійно-технічної освіти для країни загалом може проводитись на основі такої формули:

$$I^{\text{ВПТО.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ВПТО.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{ВПТО.к.}}$  - інтегральний показник якості та доступності вищої та професійно-технічної освіти для країни загалом.

**VII. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Відповідність рівня знань та кваліфікацій випускників вищих навчальних закладів та професійно-технічних навчальних закладів вимогам роботодавців»**

1. Метою проведення опитування є вивчення ставлення мешканців регіонів України до рівня знань та кваліфікацій випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів в частині їхньої відповідності вимогам ринку праці.

2. Дослідження за цим напрямом може проводитись на основі вибіркового індивідуального інтерв'ю або інтерактивного опитування (телефонне або онлайн-опитування).

3. Генеральною сукупністю є сукупність:

роботодавців різних сфер економіки та форм власності;

рекрутингових компаній;

студентів останніх курсів вищих та професійно-технічних навчальних закладів України, які на момент проведення дослідження працюють за спеціальністю;

осіб, які закінчили навчання у вищому та/або професійно-технічному закладі освіти України протягом останніх 2 років, що передують досліджуваному року, та на момент дослідження працюють за спеціальністю.

Результати опитування респондентів враховуються при оцінці того регіону, в якому навчався/навчається випускник вищого або професійно-технічного закладу освіти.

4. Одиницею спостереження можуть бути:

представник роботодавця на рівні керівника підприємства, установи, організації, HR-директора, керівника структурного підрозділу;

представник рекрутингової компанії;

студент останніх курсів вищого або професійно-технічного навчального закладу України, який на момент проведення дослідження працює за спеціальністю;

особа, яка закінчила навчання у вищому або професійно-технічному закладі освіти України протягом останніх 2 років, що передують досліджуваному року, та на момент дослідження працює за спеціальністю.

5. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом та для кожної області України та м. Києва окремо за:

типами населених пунктів: обласні центри, великі та малі міста, сільська місцевість;

статеві-віковими групами населення.

У вибірці представлені всі області України та м. Київ.

6. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

7. Вивчення ставлення роботодавців та рекрутингових компаній до рівня знань та кваліфікацій випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів України в частині їхньої відповідності вимогам ринку праці може здійснюватися на основі таких показників:

1) відповідність рівня таких компетенцій випускників вищих та/або професійно-технічних навчальних закладів вимогам роботодавців, як рівень володіння теоретичним матеріалом за кваліфікаційним спрямуванням; рівень практичних вмінь та навиків; знання іноземних мов; навички роботи з ПК; здатність до самонавчання; здатність до ефективного планування та самоорганізації; комунікативність; аналітичні здібності; відповідальність; стресостійкість; здатність до командної роботи.

Кожна із зазначених компетенцій оцінюється окремо. Агрегований показник може розраховуватися методом середнього арифметичного.

2) час, необхідний для пошуку спеціаліста необхідної кваліфікації;

3) час, який витрачається на навчання спеціаліста, прийнятого на роботу одразу після закінчення вищого та/або професійно-технічного навчального закладу.

8. Вивчення ставлення випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів України до відповідності рівня їхніх знань та кваліфікацій вимогам роботодавців може здійснюватися на основі таких показників:

1) час, необхідний випускнику для того, щоб влаштуватись на роботу, яка відповідає його вимогам та професійному рівню;

2) необхідність у проходженні додаткових курсів та тренінгів для того, щоб влаштуватись на роботу і пройти випробувальний термін.

9. В основу оцінки показників, визначених підпунктами 1-3 пункту 7 та підпунктом 1 пункту 8 цього розділу, покладено 5-бальну шкалу оцінювання, зокрема:

для підпункту 1 пункту 7 цього розділу:

1 бал – низький рівень відповідності оцінюваної компетенції випускників вимогам роботодавців; 5 балів – високий рівень відповідності оцінюваної компетенції випускників вимогам роботодавців;

для підпункту 2 пункту 7 та підпункту 1 пункту 8 цього розділу:

1 бал - від 12 місяців і більше;

2 бали - від 6 до 12 місяців;

3 бали - від 3 до 6 місяців;

4 бали - від 1 до 3 місяців;

5 балів - до 1 місяця;

для підпункту 3 пункту 7 цього розділу:

1 бал - від 4 до 6 місяців;

2 бали - від 3 до 4 місяців;

3 бали - від 2 до 3 місяців;

4 бали - від 1 до 2 місяців;

5 балів - до 1 місяця;

10. В основу оцінки показника, визначеного підпунктом 2 пункту 8 цього розділу, покладено бальну систему оцінювання:

0 балів - існує необхідність у проходженні додаткових курсів та тренінгів для того, щоб влаштуватись на роботу і пройти випробувальний термін;



1 бал – немає необхідності проходженні додаткових курсів та тренінгів для того, щоб влаштуватись на роботу і пройти випробувальний термін;

11. Оцінювання відповідності рівня знань та кваліфікацій випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів вимогам роботодавців може проводитись у таких розрізах:

для країни загалом;

за регіонами;

за типом навчального закладу: заклад вищої освіти, заклад професійно-технічної освіти.

12. Розрахунок інтегрального показника відповідності рівня знань та кваліфікацій випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів вимогам роботодавців для регіону України може проводитись на основі такої формули:

$$I_i^{\text{ВПТОквлф.р.}} = \left( \frac{\sum_{k=1}^3 \text{PP}_{ik}^{\text{BO}}}{3} + \frac{\sum_{l=1}^2 \text{CB}_{il}^{\text{BO}}}{2} \right) \cdot \omega_i^{\text{BO}} + \left( \frac{\sum_{k=1}^3 \text{PP}_{ik}^{\text{ПТО}}}{3} + \frac{\sum_{l=1}^2 \text{CB}_{il}^{\text{ПТО}}}{2} \right) \cdot \omega_i^{\text{ПТО}},$$

де  $I_i^{\text{ВПТОквлф.р.}}$  - інтегральний показник відповідності рівня знань та кваліфікацій випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів вимогам роботодавців для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$  (24 області України та м. Київ);

$\text{PP}_{ik}^{\text{BO}}$ ,  $\text{PP}_{ik}^{\text{ПТО}}$  – оцінка роботодавцями та рекрутинговими компаніями рівня знань та кваліфікацій випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів освіти відповідно для  $i$ -го регіону України за  $k$ -тим показником, визначеним пунктом 7 цього розділу,  $i = 1..25$ ,  $k = 1..3$ ;

$\text{CB}_{il}^{\text{BO}}$ ,  $\text{CB}_{il}^{\text{ПТО}}$  - оцінка студентами та випускниками вищих та професійно-технічних закладів освіти відповідно відповідності рівня своїх знань та кваліфікацій вимогам роботодавців для  $i$ -го регіону України за  $l$ -тим показником, визначеним пунктом 8 цього розділу,  $i = 1..25$ ,  $l = 1,2$ .

$\omega_i^{\text{BO}}$ ,  $\omega_i^{\text{ПТО}}$  – питома вага студентів закладів вищої освіти та професійно-технічної освіти відповідно для  $i$ -го регіону України (визначається на основі даних офіційної статистики).

13. Розрахунок інтегрального показника відповідності рівня знань та кваліфікацій випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів вимогам роботодавців для країни загалом може проводитись на основі такої формули:

$$I^{\text{ВПТОквлф.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ВПТОквлф.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{ВПТОквлф.к.}}$  - інтегральний показник відповідності рівня знань та кваліфікацій випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів вимогам роботодавців для країни загалом.

### **VIII. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Рівень ділової активності та конкуренції в регіоні»**

1. Метою проведення опитування є визначення рівня ділової активності та конкуренції в регіоні на основі вивчення досвіду малих та середніх підприємств зі статусом юридичної особи, а також фізичних осіб-підприємців, які здійснюють свою діяльність на території досліджуваного регіону.

2. Дослідження за цим напрямом включає в себе засоби як кількісного, так і якісного збору даних, які характеризують рівень ділової активності та конкуренції в регіоні:

вибіркове індивідуальне інтерв'ю або інтерактивне опитування (телефонне або онлайн-опитування);

фокус-групи з представниками бізнесу (в одній групі мають бути представники обох статей, при цьому кількість жінок становить не менше 40% від загальної кількості учасників).

Генеральною сукупністю є сукупність малих та середніх підприємств зі статусом юридичної особи усіх регіонів України, а також фізичні особи-підприємці усіх регіонів України.

Результати опитування враховуються при оцінці того регіону, в якому респондент фактично здійснює свою діяльність.

3. Одиницею спостереження можуть бути:

представник малого або середнього підприємства зі статусом юридичної особи на рівні керівника, заступника керівника або власника;

фізична особа-підприємець.

4. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом та для кожної області України та м. Києва окремо та відображає фактичну структуру загальної сукупності малих та середніх підприємств за регіонами, галузями та розміром підприємства.

5. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

6. Дослідження за цим напрямом може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

1) інтенсивність конкуренції на регіональному ринку (характер розподілу ринкових часток між конкурентами, темп зростання ринку, рентабельність ринку);

2) ступінь монополізації регіонального ринку (крім природних монополій).

7. В основу оцінки показників рівня ділової активності та конкуренції в регіоні, визначених пунктом 7 цього розділу, покладено 5-бальну шкалу оцінювання, де:

для підпункту 1 пункту 7 цього розділу: 1 бал – конкуренція незначна у більшості галузей, рентабельність діяльності підприємств на ринку висока;

темп зростання ринку низький; 5 балів – конкуренція інтенсивна у більшості галузей, рентабельність діяльності невисока, темп зростання ринку високий;

для підпункту 2 пункту 7 цього розділу: 1 бал – ділова активність в регіоні зосереджена в рамках декількох бізнес-груп; 5 балів - ділова активність в регіоні розподілена серед великої кількості компаній.

8. Оцінювання рівня ділової активності та конкуренції в регіоні може проводитись у таких розрізах:

для країни загалом;

за регіонами.

9. Розрахунок інтегрального показника рівня ділової активності та конкуренції в регіоні може проводитись на основі такої формули:

$$I_i^{\text{ДАК.р.}} = \frac{K_i + M_i}{2},$$

де  $I_i^{\text{ДАК.р.}}$  - інтегральний показник рівня ділової активності та конкуренції для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$  (24 області України та м. Київ),  $1 \leq I_i^{\text{ДАК.р.}} \leq 5$ ;

$K_i$  – показник інтенсивності конкуренції на регіональному ринку для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ,  $1 \leq K_i \leq 5$ ;

$M_i$  – показник ступеня монополізації регіонального ринку для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ,  $1 \leq M_i \leq 5$ .

10. Розрахунок інтегрального показника рівня ділової активності та конкуренції для країни загалом може проводитись на основі такої формули:

$$I^{\text{ДАК.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ДАК.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{ДАК.к.}}$  - інтегральний показник рівня ділової активності та конкуренції для країни загалом,  $1 \leq I^{\text{ДАК.к.}} \leq 5$ .

### **ІХ. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Рівень купівельної спроможності населення»**

1. Метою проведення дослідження за цим напрямом є оцінка рівня купівельної спроможності населення на основі вивчення самооцінки домогосподарствами України рівня своїх доходів та доступності окремих товарів та послуг.

2. Оцінка купівельної спроможності населення може проводитись на основі офіційних статистичних даних Державної служби статистики України, оприлюднених на її офіційному веб-сайті у щорічному статистичному збірнику «Витрати і ресурси домогосподарств України», щорічному статистичному збірнику «Самооцінка домогосподарствами України рівня своїх доходів» та

статистичному збірнику «Самооцінка домогосподарствами доступності окремих товарів та послуг», який публікується один раз на два роки.

3. Розрахунок інтегрального показника рівня купівельної спроможності населення може проводитись у розрізі регіонів України та країни загалом

на основі показників:

- 1) структура грошових витрат домогосподарств за регіонами;
- 2) рівень матеріальної депривації осіб, які проживають у домогосподарствах, за регіонами

за формулами:

для регіону України:

$$I_i^{\text{КСН.р}} = \frac{1}{2}(\text{ГВ}_i + \text{МД}_i),$$

де  $I_i^{\text{КСН.р}}$  - інтегральний показник рівня купівельної спроможності населення для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$\text{ГВ}_i, \text{МД}_i$  - показники структури грошових витрат домогосподарств та рівня матеріальної депривації осіб, які проживають у домогосподарствах, для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

для країни загалом:

$$I^{\text{КСН.к}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{КСН.р}}}{25},$$

де  $I^{\text{КСН.к}}$  - інтегральний показник рівня купівельної спроможності населення для країни загалом.

4. Показник структури грошових витрат домогосподарств за регіонами ( $\text{ГВ}_i$ ) може розраховуватися на основі даних щорічного статистичного збірника Державної служби статистики «Витрати і ресурси домогосподарств України» для досліджуваного року за формулою:

$$\text{ГВ}_i = \frac{1}{10}(X_i + \text{ОВ}_i + \text{З}_i + \text{ВК}_i + \text{О}_i + \text{РГ}_i + \text{ДР}_i + \text{Н}_i + \text{РБ}_i + \text{ВВ}_i),$$

де  $\text{ГВ}_i$  - показник структури грошових витрат домогосподарств для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$X_i$  - показник збалансованості харчування домогосподарств для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$\text{ОВ}_i$  - показник рівня витрат домогосподарств на одяг та взуття для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$\text{З}_i$  - показник рівня витрат домогосподарств на зв'язок для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$\text{ВК}_i$  - показник рівня витрат домогосподарств на відпочинок і культуру для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$O_i$  - - показник рівня витрат домогосподарств на освіту для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$РГ_i$  - - показник рівня витрат домогосподарств на ресторани та готелі для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$ДР_i$  - - показник рівня витрат домогосподарств на допомогу родичам та іншим особам для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$Н_i$  - - показник рівня витрат домогосподарств на купівлю нерухомості для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$РБ_i$  - - показник рівня витрат домогосподарств на капітальний ремонт, будівництво житла та інших будівель для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$ВВ_i$  - - показник рівня витрат домогосподарств на купівлю акцій, сертифікатів, валюти, вклади до банків для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ .

5. Показник збалансованості харчування домогосподарств для  $i$ -го регіону України враховує обсяг споживання домогосподарствами м'яса та м'ясопродуктів, риби та рибопродуктів, молока, сиру та яєць і може розраховуватися на основі даних щорічного статистичного збірника Державної служби статистики «Витрати і ресурси домогосподарств України» за формулою:

$$X_i = \frac{1}{3} (M_i + P_i + МСЯ_i),$$

де  $M_i$ ,  $P_i$ ,  $МСЯ_i$  – показники рівня витрат домогосподарств на споживання м'яса та м'ясопродуктів, риби та рибопродуктів, молока, сиру та яєць відповідно для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ .

6. В основу оцінки рівня витрат домогосподарств на споживання м'яса та м'ясопродуктів, риби та рибопродуктів, молока, сиру та яєць, а також рівня витрат домогосподарств на одяг та взуття, зв'язок, відпочинок і культуру, освіту, ресторани та готелі, допомогу родичам, купівлю нерухомості, капітальний ремонт, будівництво житла та інших будівель, купівлю акцій, сертифікатів, валюти, вклади до банків може бути покладено 5-бальну шкалу оцінювання.

З метою приведення всіх даних, поданих у статистичному збірнику Державної служби статистики «Витрати і ресурси домогосподарств України», до 5-бальної системи оцінювання, може здійснюватися така послідовність розрахунків для кожного із згаданих вище видів витрат:

3) стандартизація значень статистичних показників:

$$y_k = \frac{k_i - k_{min}}{k_{max} - k_{min}},$$

де  $y_k$  – стандартизоване значення статистичного показника  $k$ ;  $0 \leq y_k \leq 1$

$k_i$  – значення статистичного показника для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ .

$k_{max}$  та  $k_{min}$  – максимальне та мінімальне значення статистичного показника  $k$  за досліджуваний період;

4) приведення показника  $k$  до бальної оцінки за такою шкалою:

$$0 \leq y_k \leq 0,2 - 1 \text{ бал}$$

$$0,2 < y_k \leq 0,4 - 2 \text{ бали}$$

$$0,4 < y_k \leq 0,6 - 3 \text{ бали}$$

$$0,6 < y_k \leq 0,8 - 4 \text{ бали}$$

$$0,8 < y_k \leq 1 - 5 \text{ балів.}$$

7. Показник рівня матеріальної депривації осіб, які проживають у домогосподарствах, за регіонами ( $МД_i$ ) може розраховуватися на основі даних статистичного збірника Державної служби статистики «Самооцінка домогосподарствами доступності окремих товарів та послуг» за формулою:

$$МД_i = \frac{1}{2}(ВД_i + ГМД_i),$$

де  $МД_i$  – показник рівня матеріальної депривації осіб, які проживають у домогосподарствах  $i$ -го регіону України;  $i = 1..25$ ;

$ВД_i$  – показник відсутності депривації - поширення серед населення  $i$ -го регіону України від 0 до 2 ознак депривації;  $i = 1..25$

$ГМД_i$  – показник глибокої матеріальної депривації - поширення серед населення  $i$ -го регіону України від 4 і більше ознак депривації;  $i = 1..25$ .

8. В основу розрахунку рівня матеріальної депривації може бути покладено 5-бальну шкалу оцінювання.

З метою приведення даних, поданих у статистичному збірнику Державної служби статистики «Самооцінка домогосподарствами доступності окремих товарів та послуг», до 5-бальної системи оцінювання, може здійснюватися:

стандартизація значень часток осіб, на яких поширюється від 0 до 2 та від 4 та більше ознак депривації за регіонами України, за формулою, наведеною у підпункті 1 пункту 6 цього розділу;

приведення показника відсутності депривації ( $ВД_i$ ) до бальної оцінки може здійснюватись за такою шкалою:

$$0 \leq y_k \leq 0,2 - 1 \text{ бал}$$

$$0,2 < y_k \leq 0,4 - 2 \text{ бали}$$

$$0,4 < y_k \leq 0,6 - 3 \text{ бали}$$

$$0,6 < y_k \leq 0,8 - 4 \text{ бали}$$

$$0,8 < y_k \leq 1 - 5 \text{ балів}$$

приведення показника глибокої матеріальної депривації ( $ГМД_i$ ) може здійснюватися за такою шкалою:

$$0 \leq y_k \leq 0,2 - 5 \text{ балів}$$

$$0,2 < y_k \leq 0,4 - 4 \text{ бали}$$

$$0,4 < y_k \leq 0,6 - 3 \text{ бали}$$

$$0,6 < y_k \leq 0,8 - 2 \text{ бали}$$

$$0,8 < y_k \leq 1 - 1 \text{ балів}$$

## **Х. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Доступність новітніх технологій»**

1. Метою проведення дослідження є оцінка здатності підприємств регіону створювати та впроваджувати новітні технології у процесі своєї діяльності.

2. Дослідження за цим напрямом може проводитись на основі методів як кількісного, так і якісного збору даних:

вибіркове індивідуальне інтерв'ю або інтерактивне опитування (телефонне або онлайн-опитування);

фокус-групи з представниками підприємств (в одній групі мають бути представники обох статей, при цьому кількість жінок становить не менше 40% від загальної кількості учасників).

Генеральною сукупністю може бути сукупність підприємств різних форм власності, розмірів та сфер діяльності, які здійснюють свою діяльність на території України.

Результати опитування можуть враховуватись при оцінці того регіону, в якому респондент фактично здійснює свою діяльність.

3. Одиницею спостереження може бути представник підприємства на рівні керівника підприємства, заступника керівника підприємства, керівника структурного підрозділу підприємства.

4. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом та для кожної області України та м. Києва окремо та відображає фактичну структуру загальної сукупності підприємств, які здійснюють свою діяльність на території України, за регіонами, галузями та розміром підприємства.

5. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

6. Дослідження за даним напрямом може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

- 1) доступність та ступінь використання у регіоні новітніх технологій;
- 2) ступінь запровадження новітніх технологій на рівні підприємства;
- 3) прямі іноземні інвестиції та передача технологій у регіоні (чи є прямі іноземні інвестиції джерелом нових технологій для досліджуваного регіону);
- 4) наявність бар'єрів для створення та впровадження новітніх технологій у діяльності підприємств регіону.

Респонденту пропонується:

обрати із переліку ті бар'єри, які, на думку респондента, перешкоджають створенню та запровадженню новітніх технологій у діяльності підприємств регіону;

визначити ступінь їхнього негативного впливу.

До бар'єрів належать: брак фінансових ресурсів, брак кваліфікованих кадрів, економічна недоцільність (висока вартість технологій, низька додана вартість, високий термін окупності тощо.), відсутність умов для розвитку

інновацій (центри інновацій, лабораторії, центри трансферу технологій та інше), нерозуміння необхідності у запровадженні новітніх технологій.

7. В основу оцінки показників, визначених пунктом 7 цього розділу, може бути покладено 5-бальну шкалу оцінювання, де:

для підпункту 1 пункту 7: 1 бал – новітні технології у регіоні малодоступні та не знаходять широкого застосування; 5 балів – новітні технології у регіоні широкодоступні та активно використовуються;

для підпункту 2 пункту 7: 1 бал – підприємство не здатне запроваджувати новітні технології; 5 балів – підприємство активно запроваджує новітні технології.

для підпункту 3 пункту 7: 1 бал – прямі іноземні інвестиції практично не вносять нових технологій; 5 балів – прямі іноземні інвестиції є важливим джерелом нових технологій);

для підпункту 4 пункту 7: 1 бал – має незначний вплив на створення та запровадження новітніх технологій у діяльності підприємств регіону; 5 балів – є основною перешкодою для створення та запровадження новітніх технологій у діяльності підприємств регіону.

8. Агрегування показників, визначених пунктом 7 цього розділу, може здійснюватися до рівня регіону та країни:

1) розрахунок інтегрального показника доступності новітніх технологій для регіону може здійснюватися на основі формули:

$$I_i^{\text{ДНТ.р.}} = \frac{1}{3} (\text{ДВНТ}_i^{\text{р.}} + \text{ЗНТ}_i^{\text{р.}} + \text{ПІІ}_i) \cdot \frac{u}{\sum_{j=1}^u B_{ij}}$$

де  $I_i^{\text{ДНТ.р.}}$  - інтегральний показник доступності новітніх технологій для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$\text{ДВНТ}_i^{\text{р.}}$ ,  $\text{ЗНТ}_i^{\text{р.}}$ ,  $\text{ПІІ}_i$ - показники доступності та ступеня використання у регіоні новітніх технологій, ступеня запровадження новітніх технологій на рівні підприємства, прямих іноземних інвестицій відповідно для  $i$ -го регіону України;  $i = 1..25$ ;

$B_{ij}$  – ступінь впливу  $j$ -того бар'єра на створенню та запровадженню новітніх технологій у діяльності підприємств  $i$ -го регіону;  $i = 1..25$ ;  $j=1..u$ ;  $u=1..6$ .

2) розрахунок інтегрального показника доступності новітніх технологій для країни загалом може проводитись на основі формули:

$$I^{\text{ДНТ.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ДНТ.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{ДНТ.к.}}$ - інтегральний показник доступності новітніх технологій для країни загалом.



## **XI. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Рівень розвитку інфраструктури підтримки підприємництва»**

1. Метою проведення дослідження є оцінка суб'єктами підприємницької діяльності якості та рівня розвитку інфраструктури підтримки підприємництва у регіоні.

2. Дослідження за цим напрямом може проводитись на основі методів як кількісного, так і якісного збору даних:

вибіркове індивідуальне інтерв'ю або інтерактивне опитування (телефонне або онлайн-опитування);

фокус-групи з представниками підприємств (в одній групі мають бути представники обох статей, при цьому кількість жінок становить не менше 40% від загальної кількості учасників).

3. Генеральною сукупністю є сукупність малих та середніх підприємств зі статусом юридичної особи усіх регіонів України, а також фізичні особи-підприємці усіх регіонів України.

Результати опитування враховуються при оцінці того регіону, в якому респондент фактично здійснює свою діяльність.

4. Одиницею спостереження можуть бути:

представник малого або середнього підприємства зі статусом юридичної особи на рівні керівника, заступника керівника або власника;  
фізична особа-підприємець.

5. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом та для кожної області України та м. Києва окремо та відображає фактичну структуру загальної сукупності малих, середніх підприємств та фізичних осіб-підприємців за регіонами.

6. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

7. Дослідження за даним напрямом може здійснюватися щорічно на основі оцінки таких складових інфраструктурного забезпечення підтримки підприємництва:

інформаційно-аналітичне забезпечення (ЦНАПи, громадські приймальні, «гарячі лінії», консультативні центри, агенції регіонального розвитку, дорадчі органи при облдержадміністраціях та міських радах тощо);

інноваційне забезпечення (технологічні парки, наукові парки, бізнес-інкубатори науково-технологічні центри, центри трансферу технологій);

організаційне-технічне забезпечення (товарні біржі, асоціації підприємців, логістичні компанії);

фінансово-кредитне забезпечення (банки, лізингові компанії, фінансові валютні біржі, інвестиційні фонди, кредитні спілки, страхові компанії, регіональні і місцеві програми розвитку малого і середнього підприємництва, регіональні фонди підтримки підприємництва).

8. Оцінка складових інфраструктурного забезпечення підтримки підприємництва, визначених пунктом 7 цього розділу, може здійснюватися за такими критеріями: рівень корупції; якість дотримання норм законодавства; рівень кваліфікації персоналу; доступність послуг (географічна, технічна доступність для людей з особливими потребами); рівень автоматизації процесу надання послуг; вартість послуг.

9. В основу оцінки складових інфраструктурного забезпечення підтримки підприємництва за критеріями, визначеними пунктом 8 цього розділу, окрім рівня корупції та вартості послуг, може бути покладено 5-бальну шкалу оцінювання, де 1 бал – низький рівень оцінюваного показника; 5 балів – високий рівень оцінюваного показника. Для критеріїв рівня корупції та вартості послуг, застосовується така шкала оцінювання: 1 бал - високий рівень оцінюваного показника, 5 балів - низький рівень оцінюваного показника.

10. Оцінювання в межах цього напряму дослідження може проводитись у розрізі країни та регіону.

11. Розрахунок інтегрального показника рівня розвитку інфраструктури підтримки підприємництва в регіоні може проводитись на основі такої формули:

$$I_i^{\text{ІПП.р.}} = \frac{1}{24} \left( \sum_{s=1}^6 \text{ІАЗ}_{is} + \sum_{s=1}^6 \text{ІЗ}_{is} + \sum_{s=1}^6 \text{ОТЗ}_{is} + \sum_{s=1}^6 \text{ФКЗ}_{is} \right),$$

де  $I_i^{\text{ІПП.р.}}$  - інтегральний показник рівня розвитку інфраструктури підтримки підприємництва для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$\text{ІАЗ}_{is}$ ,  $\text{ІЗ}_{is}$ ,  $\text{ОТЗ}_{is}$ ,  $\text{ФКЗ}_{is}$  - показники інформаційно-аналітичного, інноваційного, організаційно-технічного та фінансово-кредитного забезпечення відповідно за  $s$ -им критерієм оцінювання, визначеним пунктом 8 цього розділу, для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ,  $s = 1..6$ .

12. Розрахунок інтегрального показника рівня розвитку інфраструктури підтримки підприємництва для країни загалом може проводитись на основі такої формули:

$$I^{\text{ІПП.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ІПП.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{ІПП.к.}}$  - інтегральний показник рівня розвитку інфраструктури підтримки підприємництва для країни загалом.

## **ХІІ. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Легкість ведення бізнесу»**

1. Метою проведення опитування є оцінка сприятливості умов для ведення бізнесу в регіоні.

2. В основу дослідження за цим напрямом покладено методологію Світового банку з визначення рейтингу країн «Doing Business».

3. Дослідження за напрямом «Легкість ведення бізнесу» включає в себе засоби як кількісного, так і якісного збору даних, які характеризують легкість ведення бізнесу в регіоні:

вибіркове індивідуальне інтерв'ю або інтерактивне опитування (телефонне або онлайн-опитування);

фокус-групи з представниками підприємств (в одній групі мають бути представники обох статей, при цьому кількість жінок становить не менше 40% від загальної кількості учасників).

аналіз офіційних публічних даних органів місцевої влади.

4. Генеральною сукупністю може бути сукупність середніх та великих підприємств різних форм власності та сфер діяльності, які здійснюють свою діяльність на території України.

Результати опитування враховуються при оцінці того регіону, в якому респондент фактично здійснює свою діяльність.

Одиницею спостереження може бути представник середнього або великого підприємства на рівні керівника підприємства, заступника керівника підприємства, керівника структурного підрозділу підприємства.

5. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом та для кожної області України та м. Києва окремо та відображає фактичну структуру загальної сукупності середніх та великих підприємств за регіонами, галузями та розміром підприємства.

6. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

7. Дослідження легкості ведення бізнесу може здійснюватися щорічно на основі оцінки п'яти напрямів взаємодії підприємств з місцевими органами влади: сплата місцевих податків; створення підприємства; одержання дозволів на будівництво; оформлення земельної ділянки під об'єктом нерухомості; приєднання до електромережі.

8. Основними критеріями оцінювання напрямів взаємодії підприємств з місцевими органами влади, визначеними пунктом 7 цього розділу, є:

фінансові витрати на проходження офіційних процедур;

часові витрати, необхідні для проходження офіційних процедур;

кількість особистих контактів із представниками влади при проходженні офіційних процедур.

9. Оцінювання напрямку «Сплата місцевих податків» може проводитись на основі аналізу рішень місцевих рад, оприлюднених на сайтах відповідних органів як публічні дані, які встановлюють ставки місцевих податків, а саме: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; туристичний збір; земельний податок; орендна плата за земельну ділянку; ставки єдиного податку для 1 групи та для 2-ї групи.

В основу оцінки може бути покладено 5-бальну шкалу оцінювання:

Шкала оцінювання Місцеві податки	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів
податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	>1%	0,75-1% (включно)	0,6-0,75% (включно)	0,5-0,6% (включно)	≤0,5%
туристичний збір	0,9-1% (включно)	0,8-0,9% (включно)	0,7-0,8% (включно)	0,6-0,7% (включно)	0,5 % (включно) -0,6% (включно)
земельний податок	2-3% (включно)	1,5-2% (включно)	0,9-1,5% (включно)	0,5-0,9% (включно)	0,3 % (включно) – 0,5 % (включно)
орендна плата за земельну ділянку	≥11%	9-11% (включно)	7-9% (включно)	5-7% (включно)	≤5%
ставки єдиного податку для 1 групи	9-10% (включно)	7-9% (включно)	5-7% (включно)	3-5% (включно)	≤3%
ставки єдиного податку для 2 групи	≥17%	13-17% (включно)	10-13% (включно)	7-10% (включно)	≤7%

Агрегована оцінка за напрямом «Сплата місцевих податків» може розраховуватися методом середнього арифметичного.

10. Дослідження за напрямами взаємодії підприємств з місцевими органами влади - створення підприємства, одержання дозволів на будівництво, оформлення земельної ділянки під об'єктом нерухомості, приєднання до електромережі - може проводитись на основі опитування респондентів за критеріями, визначеними пунктом 7 цього розділу, за 5-бальною шкалою, де:

5 балів:

за критерієм фінансових витрат: мінімально можливі офіційні фінансові витрати на проходження необхідних процедур;

за критерієм часових витрат: мінімальна кількість днів, необхідна на проходження процедур, з розрахунку, що на проходження кожної процедури потрібно мінімум 1 день;

за критерієм кількості особистих контактів: мінімальна кількість візитів, необхідних на проходження процедур, з розрахунку, що на кожен процедуру необхідний щонайменше 1 візит.

1 бал:

за критерієм фінансових витрат: максимальні фінансові витрати на проходження необхідних процедур серед досліджуваних регіонів України;

за критерієм часових витрат: максимальна кількість днів, необхідна на проходження процедур, за результатами оцінки всіх регіонів України;

за критерієм кількості особистих контактів: максимальна кількість візитів, необхідних на проходження процедур, за результатами оцінки всіх регіонів України;

крок для розрахунку 2, 3, 4 балів визначається за такою формулою:

11. Оцінювання легкості ведення бізнесу може проводитись у таких розрізах:

для країни загалом;  
за регіонами.

12. Розрахунок інтегрального показника легкості ведення бізнесу у регіоні може здійснюватись на основі формули:

$$I_i^{\text{ЛВБ.р.}} = \frac{1}{30} \sum_{m=1}^6 \text{МП}_{im} + \frac{1}{15} \left( \sum_{n=1}^3 \text{СП}_{in} + \sum_{n=1}^3 \text{Б}_{in} + \sum_{n=1}^3 \text{ЗД}_{in} + \sum_{n=1}^3 \text{ЕМ}_{in} \right),$$

де  $I_i^{\text{ЛВБ.р.}}$  - інтегральний показник легкості ведення бізнесу для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$\text{МП}_{im}$  - показник сплати  $m$ -го місцевого податку, визначеного пунктом 9 цього розділу, для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ,  $m = 1..6$ ;

$\text{СП}_{in}$ ,  $\text{Б}_{in}$ ,  $\text{ЗД}_{in}$ ,  $\text{ЕМ}_{in}$  - показники створення підприємства, одержання дозволів на будівництво, оформлення земельної ділянки під об'єктом нерухомості, приєднання до електромережі відповідно за  $n$ -им критерієм оцінювання, визначеним пунктом 8 цього розділу, для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ,  $n = 1..3$ .

13. Розрахунок інтегрального показника легкості ведення бізнесу для країни загалом може проводитись на основі такої формули:

$$I^{\text{ЛВБ.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ЛВБ.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{ЛВБ.к.}}$  - інтегральний показник легкості ведення бізнесу для країни загалом.

### **ХІІІ. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Співпраця підприємств з вищими навчальними закладами у сфері науково-дослідних розробок»**

1. Метою проведення опитування є визначення рівня співпраці підприємств регіону з вищими навчальними закладами та науковими установами у сфері науково-дослідних розробок.

2. Дослідження за цим напрямом може проводитись на основі методів як кількісного, так і якісного збору даних:

вибіркове індивідуальне інтерв'ю або інтерактивне опитування (телефонне або онлайн-опитування);

фокус-групи з представниками вищих навчальних закладів та наукових установ.

3. Генеральною сукупністю є сукупність вищих навчальних закладів та наукових установ усіх регіонів України.

4. Одиницею спостереження може бути представник вищого навчального закладу або наукової установи України, який відповідає за співпрацю закладу/установи з підприємствами у сфері науково-дослідних розробок.

Результати опитування респондентів враховуються при оцінці того регіону, в якому функціонує підприємство, яке співпрацює з досліджуваним навчальним закладом або науковою установою.

5. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом і для кожної області України та м. Києва окремо та відображає фактичну структуру загальної сукупності вищих навчальних закладів та наукових установ за регіонами.

6. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

7. Дослідження за даним напрямом може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

1) ступінь активності співпраці вищих навчальних закладів та наукових установ з підприємствами досліджуваного регіону.

Респонденту пропонується оцінити 24 регіони України та м. Київ з погляду ступеня активності співпраці підприємств визначеного регіону з вищим навчальним закладом або науковою установою протягом досліджуваного календарного року;

2) наявність бар'єрів для ефективної взаємодії вищих навчальних закладів та наукових установ з підприємствами досліджуваного регіону та ступінь їхнього впливу на ефективність співпраці.

Респонденту пропонується:

обрати із переліку фактори, які, на думку респондента, негативно впливають на встановлення ефективної співпраці вищого навчального закладу або наукової установи з підприємствами досліджуваного регіону;

визначити силу впливу кожного обраного фактору.

До факторів відносяться: складність узгодження правових аспектів інтелектуальної власності, брак у підприємств фінансових ресурсів, недостатня поінформованість бізнесу щодо можливостей співпраці з вищими навчальними закладами та науковими установами, високий рівень бюрократизму у навчальних закладах та наукових установах, орієнтованість бізнесу на швидке отримання прибутку, невідповідність рівня матеріально-технічної бази та компетенцій в науковому середовищі щодо комерціалізації НДДКР потребам бізнесу.

8. В основу оцінки показника, визначеного підпунктом 1 пункту 7 цього розділу, може бути покладено 5-бальну шкалу оцінювання, де:

1 бал - співробітництво підприємств досліджуваного регіону з вищим навчальним закладом або науковою установою не здійснювалось протягом досліджуваного календарного року або ступінь співробітництва є мінімальною;

5 балів – співробітництво підприємств досліджуваного регіону з вищим навчальним закладом або науковою установою здійснювалось протягом досліджуваного календарного року активно та постійно.

9. В основу оцінки показника, визначеного підпунктом 2 пункту 7 цього розділу, може бути покладено 5-бальну шкалу оцінювання, де:

1 бал – фактор має слабкий вплив на ефективність співпраці вищого навчального закладу або наукової установи з підприємствами досліджуваного регіону;

5 балів - фактор має значний вплив на ефективність співпраці вищого навчального закладу або наукової установи з підприємствами досліджуваного регіону.

10. Оцінювання співпраці підприємств регіону з вищими навчальними закладами у сфері науково-дослідних розробок може проводитись у таких розрізах:

для країни загалом;  
за регіонами.

11. Розрахунок інтегрального показника співпраці підприємств регіону з вищими навчальними закладами у сфері науково-дослідних розробок може здійснюватися на основі такої формули:

$$I_i^{\text{СП.р.}} = \text{АСП}_i \cdot \frac{p}{\sum_{j=1}^p \Phi_{ij}},$$

де  $I_i^{\text{СП.р.}}$  - інтегральний показник співпраці підприємств  $i$  –го регіону України з вищими навчальними закладами у сфері науково-дослідних розробок,  $i = 1..25$ ;

$\text{АСП}_i$  – показник ступеня активності співпраці вищих навчальних закладів та наукових установ з підприємствами  $i$  –го регіону України;

$\Phi_{ij}$  – ступінь впливу  $j$ -того фактора на ефективність співпраці підприємств  $i$ –го регіону України з вищими навчальними закладами та науковими установами у сфері науково-дослідних розробок;  $i = 1..25$ ;  $j=1..p$ ;  $p=1..6$ .

12. Розрахунок інтегрального показника співпраці підприємств з вищими навчальними закладами у сфері науково-дослідних розробок для країни загалом може проводитись на основі формули:

$$I^{\text{СП.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{СП.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{СП.к.}}$ - інтегральний показник співпраці підприємств з вищими навчальними закладами у сфері науково-дослідних розробок для країни загалом.

#### **XIV. Проведення опитування за напрямом дослідження індексу конкурентоспроможності регіонів «Створення і розвиток високотехнологічних виробництв підприємств»**

1. Метою проведення опитування є оцінка сприятливості умов для створення і розвитку високотехнологічних підприємств у регіоні.

2. Дослідження за цим напрямом може проводитись на основі методів як кількісного, так і якісного збору даних:

вибіркове індивідуальне інтерв'ю або інтерактивне опитування (телефонне або онлайн-опитування);

фокус-групи з представниками підприємств високотехнологічних галузей, які здійснюють свою діяльність на території України (в одній групі мають бути представники обох статей, при цьому кількість жінок становить не менше 40% від загальної кількості учасників).

3. Генеральною сукупністю може бути сукупність підприємств високотехнологічних галузей, які здійснюють свою діяльність на території України: галузь інформаційних технологій (виробництво комп'ютерної, офісної техніки та створення програмного забезпечення), аерокосмічна, фармацевтична, виробництво електроніки та телекомунікаційного обладнання, виробництво медичної, високоточної та оптичної техніки.

4. Одиницею спостереження може бути представник підприємства високотехнологічної галузі на рівні керівника підприємства, заступника керівника підприємства, керівника структурного підрозділу.

5. Результати опитування враховуються при оцінці того регіону, в якому підприємство фактично здійснює свою діяльність.

6. Вибірка, на основі якої може проводитись дослідження, є репрезентативною для України загалом та для кожної області України та м. Києва окремо та відображає фактичну структуру загальної сукупності підприємств високотехнологічних галузей за регіонами та галузями.

7. Ступінь надійності результатів дослідження становить не менше 95% на рівні регіону та 97,5% на рівні країни.

8. Дослідження за цим напрямом може здійснюватися щорічно на основі таких показників:

- 1) наявність кваліфікованих інженерних та наукових кадрів у регіоні;
- 2) державна підтримка розвитку високотехнологічних галузей (державні закупівлі високотехнологічної продукції, фінансування наукових досліджень і розробок, впровадження інноваційних технологій та модернізації технічних засобів виробництва, сприятлива регуляторна та валютна політика);
- 3) доступність фінансових ресурсів (іноземні інвестиції, кошти міжнародних валютно-фінансових організацій, кредити з пільговими ставками, програми підтримки високотехнологічних виробництв тощо);



4) ефективність інституціонального забезпечення високих технологій у регіоні (венчурні фонди, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій, технологічні та наукові парки, технологічні кластери, тощо).

5) рівень інтеграції науки та виробництва у регіоні (розробка технологій, які відповідають потребам ринку, здатність науковців комерціалізувати науково-дослідні розробки);

6) ступінь захисту та охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності.

9. В основу оцінки показників, визначених пунктом 8 цього розділу, покладено 5-бальну шкалу оцінювання, де:

1 бал – ситуація, яку характеризує показник, не сприяє створенню і розвитку високотехнологічних виробництв у регіоні або сприяє незначною мірою;

5 балів – ситуація, яку характеризує показник, значною мірою сприяє створенню і розвитку високотехнологічних виробництв у регіоні.

10. Оцінювання в межах цього напрямку дослідження може проводитись у розрізі країни та регіону.

11. Розрахунок інтегрального показника створення і розвитку високотехнологічних підприємств в регіоні може проводитись на основі такої формули:

$$I_i^{\text{ВП.р.}} = \frac{\sum_{j=1}^6 \text{ВП}_{ij}}{6},$$

де  $I_i^{\text{ВП.р.}}$  - інтегральний показник створення і розвитку високотехнологічних підприємств для  $i$ -го регіону України,  $i = 1..25$ ;

$\text{ВП}_{ij}$ -  $j$ -тий показник сприятливості умов для створення і розвитку високотехнологічних підприємств у  $i$ -му регіону України,  $i = 1..25$ ;  $j=1..6$ .

12. Розрахунок інтегрального показника створення і розвитку високотехнологічних підприємств для країни загалом може проводитись на основі такої формули:

$$I^{\text{ВП.к.}} = \frac{\sum_{i=1}^{25} I_i^{\text{ВП.р.}}}{25},$$

де  $I^{\text{ВП.к.}}$ - інтегральний показник створення і розвитку високотехнологічних підприємств для країни загалом.

**Генеральний директор**

**Директорату регіонального розвитку**

**О. Бойко**